

ҚАРАҚАЛПАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ НЫЗАМЫ

СТАНДАРТЛАСТЫРЫҰ ҰАҚҚЫНДА

(жаңа редакция)

Бул редакция 28.12.2005-ж. 60/III-санлы ҚР Нызамы менен тастыйықланған

Усы Нызамға төмендегилерге муўапық өзгерислер киргизилген

29.08.2007-ж. 141/III-санлы ҚР Нызамы

22.05.2010-ж. 31/II-санлы ҚР Нызамы

I-Б Ө Л И М

УЛЫҰМА РЕЖЕЛЕР

1-статья. Стандартластырыўдың тийкарғы мақсетлери

Стандартластырыўдың тийкарғы мақсетлери төмендегилер болып табылады:

өнимлер, процесслер, жумыслар ҳәм хызметлердин (буннан былай «өним» деп жүргизиледи) халықтың өмири, денсаўлығы ҳәм мүлки қоршап турған орталық ушын қәўипсизлиги, ресурсларды үнемлеў мәселелеринде тутыныўшылардың ҳәм мәмлекеттиң мәплерин қорғаў;

өнимлердин өз-ара алмастырыўшылығын ҳәм бир-бирине үйлесиўин тәмийинлеў;

илим ҳәм техниканың раўажланыў дәрежесине, сондай-ақ халықтың ҳәм халық хожалығының талапларына муўапық түрде өнимниң сапасын ҳәм бәсекишилик уқыплылығын арттырыў;

барлық түрдеги ресурсларды үнемлеўге жәрдем етиў, өндиристиң техникалық-экономикалық, илимий-техникалық бағдарламаларын ҳәм жойбарларын әмелге асырыў;

тәбийғый ҳәм техногенлик апатшылықлардың ҳәм басқа да айрықша жағдайлардың пайда болыў қәўпин есапқа алған ҳалда халық хожалығы объектлериниң қәўипсизлигин тәмийинлеў;

тутыныўшыларды ислеп шығарылып атырған өнимлердин номенклатурасы ҳәм сапасы ҳаққында толық ҳәм исенимли мағлыўмат пенен тәмийинлеў;

қорғаныў уқыплылығын ҳәм мобилизация таярлығын тәмийинлеў;

өлшеўлер бирликлериниң бирдейлигин тәмийинлеў.

2-статья. Стандартластырыў системасы *(ҚР ЖК 27.06.2014-ж. 209/XV-санлы Қарарына тийкар өзгерислер киритилген)*

Қарақалпақстан Республикасында стандартластырыу жұмыстарын жүргизиудин улыма техникалық шөлкемлестириу қағыйдаларын тәртиплестириуши болып стандартластырыу системасы ҳәрекет етеди. *(ҚР ЖК 27.06.2014-ж. 209/XV-санлы Қарарына тийкар өзгерислер киритилген)*

Стандартластырыу жұмыстарын шөлкемлестириу, мууапықластырыу ҳәм тәмийинлеуди:

халық хожалығы тараўларында - Өзбекстан стандартластырыу, метрология ҳәм сертификацияластырыу агентлигиниң («Өзстандарт» агентлиги) Қарақалпақстан стандартластырыу ҳәм метрология басқармасы;

қурылыс, қурылыс индустриясы саласында, соның ишинде жойбарлау ҳәм конструкциялауда - Қарақалпақстан Республикасы Мәмлекетлик архитектура ҳәм қурылыс комитети;

тәбийғый ресурслардан пайдаланыуды ретлестириу ҳәм қоршап турған орталықты патасланыудан ҳәм басқа да зыянлы тәсирлерден қорғау саласында - Қарақалпақстан Республикасы Тәбиятты қорғау бойынша мәмлекетлик комитети;

медицина ушын арналған өнимлер, соның ишинде, медицина ушын арналған буйымлар, медициналық техника буйымлары, дәри-дәрмақ қураллары саласында, сондай-ақ республикамызда ислеп шығарылып атырған, соның ишинде, импорт бойынша жеткерип берилип атырған өнимлерде инсан ушын зыянлы затлардың бар екенлигин анықлау мәселелеринде - Өзбекистан Республикасы Денсаўлықты сақлау министрлиги; *(ҚР ЖК 27.06.2014-ж. 209/XV-санлы Қарарына тийкар өзгерислер киритилген)*

Усы Нызамға мууапық мәмлекетлик басқарыу уйымлары өз ўәкиликлери шеңберинде стандартларды ислеп шығады, тастыйықлайды ҳәм басып шығарады. *(ҚР ЖК 27.06.2014-ж. 209/XV-санлы Қарарына тийкар өзгерислер киритилген)*

3-статья. Стандартластырыу жұмыстарын жүргизиу

Қарақалпақстан стандартластырыу ҳәм метрология басқармасы усы Нызамға мууапық стандартластырыу жұмыстарын жүргизиудин улыма қәделерин, мәпдар тәреплердин мәмлекетлик басқарыу уйымлары, жәмийетлик бирлеспелер өз-ара бирге ислесиу түрлерин ҳәм усылларын белгилейди.

Қарақалпақстан стандартластырыу ҳәм метрология басқармасы, Қарақалпақстан Республикасы Мәмлекетлик архитектура ҳәм қурылыс комитети, Қарақалпақстан Республикасы Тәбиятты қорғау бойынша мәмлекетлик комитети ҳәм Қарақалпақстан Республикасы Денсаўлықты сақлау министрлиги өз ўәкиликлери шеклеринде стандартластырыу жұмыстарын орынлауды басқа шөлкемлерге тапсырыуға ҳақылы.

Стандартларды тастыйықлаған уйымлар стандартлар тармақлық мағлыұмат қорларын дүзеди ҳәм алып барады, және мәпдар тутыныўшыларды халықаралық (мәмлекетлер аралық, регионаллық) стандартлар, Өзбекстан Республикасының стандартлары, сырт еллердин миллий стандартлары ҳаққында мағлыұмат, сондай-

ақ стандартластырыў тараўында халықаралық шәртнамалар, техникалық-экономикалық ҳәм социаллық мағлыўматтың мәмлекетлик классификаторлары, стандартластырыў қағыйдалары, нормалары ҳәм усынысларына байланыслы мағлыўматлар менен тәмийинлейди.

Стандартларды басып шығарыў ҳәм қайта басып шығарыўды оларды тастыйықлаған уйымлар әмелге асырады.

4-статья. Стандартластырыў ҳаққында нызам ҳужжетлери

Стандартластырыў ҳаққында нызамлар усы Нызам ҳәм Қарақалпақстан Республикасының басқа да нызам актлеринен ибарат болады.

5-статья. Халық аралық шәртнамалар ҳәм келисимлер

Егер Өзбекстан Республикасының халық аралық шәртнама ямаса келисиминде Қарақалпақстан Республикасы нызамларындағы көрсетилгенлерден басқа қәделер белгиленген болса, онда халық аралық шәртнама ямаса келисимниң қағыйдалары қолланылады.

П-Б Ө Л И М

СТАНДАРТЛАСТЫРЫЎ БОЙЫНША НОРМАТИВЛИК ХҲЖЖЕТЛЕР

6-статья. Нормативлик ҳужжетлердиң категориялары ҳәм оларға қойылатуғын тийкарғы талаплар

Қарақалпақстан Республикасында стандартластырыў бойынша төмендеги категориялардағы нормативлик ҳужжетлер қолланылады:

халық аралық (мәмлекетлер аралық, регионаллық) стандартлар;

Өзбекстан Республикасының мәмлекетлик стандартлары;

кәрхананың стандартлары;

сырт ел мәмлекетлериниң миллий стандартлары. *(ҚР ЖК 27.06.2014-ж. 209/XV-санлы Қарарына тийкар өзгерислер киритилген)*

Мәмлекетлик билимлендириў қурамында бирден-бир ҳәм үзликсиз Өзбекстан Республикасы Министрлер Кабинети тәрәпинен тастыйықланатуғын мәмлекетлик билимлендириў стандартлары ислеп шығылады.

Стандартластырыў бойынша нормативлик ҳужжетлерге, сондай-ақ стандартластырыў қағыйдалары, нормалары, техникалық-экономикалық мағлыўмат классификаторлары да киреди. Усы көрсетилген ҳужжетлерди ислеп шығыў ҳәм қолланыў тәртиби «Өзстандарт» агентлиги тәрәпинен белгиленеди.

Халықаралық (мәмлекет аралық, регионаллық) стандартлар ҳәм сырт еллердиң миллий стандартлары, сондай-ақ халық аралық қәделер ҳәм нормалар Өзбекстан Республикасының қатнасыўындағы шәртнамалар ямаса келисимлерге муўапық қолланылады. Бул стандартлар, қәделер ҳәм нормалардың республиканың аймағында қолланыў тәртиби «Өзстандарт» агентлиги ҳәм басқа

да мамлекетлик басқарыў уйымлары тәрәпинен өз ўәкилликлери шеклеринде белгиленеди.

Стандартластырыў бойынша нормативлик хўжетлер ўатанымыздың хэм сырт ел илими және техникасының заманагөй жетискенликлерине тийкарланған хэм Өзбекстан Республикасының нызамларына муўапық болыўы тийис. Олар халықаралық саўда-сатық ушын артықша тосқынлықларды келтирип шығармаслығы лазым.

Нормативлик хўжетлерсиз өним ислеп шығарыў хэм сатыўға жол қойылмайды.

Қарақалпақстан Республикасының мәплерин хэм шығарылып атырған өнимнің бәсекишилигин қорғаўды тәмийинлеў ушын керек болған жағдайларда стандартларда перспективаға бағдарланған, дәстүрий технологиялардың мүмкиншиликлеринен озған алдын-ала талаплар белгилеп қойылады.

Тутыныўшыларға жеткерип берилетуғын өнимлерге байланыслы стандартлар хэмде оларға киргизилген өзгерислер «Өзстандарт» агентлиги уйымларында ҳақы төленбестен мамлекетлик дизимге алыныўы тийис. «Өзстандарт» агентлиги уйымларында дизимге алынған стандартластырыўға байланыслы норматив актлер техникалық жақтан тәртипке салыў тараўындағы норматив актлердің мамлекетлик фондына киреди. *(ҚР ЖК 27.06.2014-ж. 209/XV-санлы Қарарына тийкар өзгерислер киритилген)*

Өним, қоршап турған орталық, халықтың өмири, денсаўлығы хэм мүлки қәўипсизлигин, техникалық хэм мәлимлемелик жақтан өнимнің бир-бирине сәйкес келиўи хэм өз-ара алмасыўшанлығы, оларды қадағалаў усылларының бирлиги хэм тамғалаў бирлигин тәмийинлеў ушын стандартларда белгиленетуғын талаплар мамлекетлик басқарыў уйымлары, хожалық жүргизиўши субъектлер бойсыныўы ушын мәжбүрий болып табылады. *(ҚР ЖК 27.06.2014-ж. 209/XV-санлы Қарарына тийкар өзгерислер киритилген)*

Стандартларда өнимди таярлаў, ислеп шығарыў хэм жеткерип беріў шәртамасына киргизилген, нызамларда нәзерде тутылған басқа да талаплар белгилениўи мүмкин.

Импорт өними, егер оның Өзбекстан Республикасында ҳәрекет етип турған техникалық регламентлердің яки стандартлардың шәртли талаплар бөлегине муўапықлығы тастыйықланбаған болса, тутыныўшыларға жеткизилип берилиўи хэм белгиленген мақсетте пайдаланылыўы мүмкин емес. *(ҚР ЖК 27.06.2014-ж. 209/XV-санлы Қарарына тийкар өзгерислер киритилген)*

7-статья. Стандартластырыў бойынша нормативлик хўжетлердің сертификацияластырыўда қолланылыўы

Хәрекеттеги нызамларға муўапық шәртли түрде сертификацияланыўы тийис болған өнимди стандартластырыў бойынша нормативлик хўжетлер сертификацияластырыўды әмелге асырыўда сақланатуғын талапларды, усы

талаптарға муўапықлықты қадағалаў ҳәм сынаў усылларын өз ишине алыўы тийис.

Усы көрсетип өтилген ҳужжетлер өнимниң бул түрин сертификациялаў системасында белгиленген қәделер ҳәм тәртиплерге муўапық қолланылыўы тийис.

Ш-Б Ө Л И М

СТАНДАРТЛАР ҮСТИНЕН МӘМЛЕКЕТЛИК ҚАДАҒАЛАЎ

8-статья. Мәмлекетлик қадағалаў уйымлары ҳәм объектлери

Хожалық жүргизиўши субъектлер тәрәпинен стандартлардың шәртли талапларының, стандартластырыў бойынша басқа да нызам актлериниң сақланыўы үстинен мәмлекетлик қадағалаўды «Өзстандарт» агентлигиниң Қарақалпақстан стандартластырыў ҳәм метрология басқармасы, Қарақалпақстан Республикасы Мәмлекетлик архитектура ҳәм қурылыс комитети, Қарақалпақстан Республикасы Тәбиятты қорғаў бойынша мәмлекетлик комитети, Қарақалпақстан Республикасы Денсаўлықты сақлаў министрлиги, сондай-ақ басқа да арнаўлы ўәкилик берилген мәмлекетлик басқарыў уйымлары өз ўәкиликлери шеклеринде әмелге асырады.

Тараўлық бойсыныўы ҳәм меншик түрине бийғәрез хожалық жүргизиўши субъектлердиң, сондай-ақ исбилерменлик пенен шуғылланып атырған физикалық шахслардың өними, соның ишинде сертификатластырылған өним (ислеп шығыў, таярлаў, сақлаў, тасыў, пайдаланыў, оңлаў ҳәм шығындыны пайдалы түрде ислетиў басқышларында) мәмлекетлик қадағалаў объекти болып есапланады.

Хожалық жүргизиўши субъектлер мәмлекетлик қадағалаўды әмелге асырыў ушын зәрүр болған барлық шәраятларды дүзип бериўге миннетли.

Стандартлардың шәртли талапларының сақланыўы үстинен мәмлекетлик қадағалаў төмендегилер тәрәпинен әмелге асырылады:

стандартларды қадағалаў ҳәм бақлаў ҳәмде өлшеўлердиң бирдейлигин тәмийинлеў бойынша Қарақалпақстан Республикасы бас мәмлекетлик инспекторы;

стандартларды қадағалаў ҳәм бақлаў ҳәмде өлшеўлердиң бирдейлигин тәмийинлеў бойынша мәмлекетлик инспекторлары.

9-статья. Мәмлекетлик инспекторлар, олардың ҳуқықлары ҳәм жуўапкерлиги

Стандартлардың шәртли талапларының сақланыўы үстинен мәмлекетлик қадағалаўды әмелге асыратуғын мәмлекетлик инспекторлар мәмлекетлик басқарыў уйымларының ўәкиллери болып табылады.

Мәмлекетлик инспектор төмендеги ҳуқықларға ийе болады:

хожалық жүргизиўши субъекттиң хызмет ҳәм өндириллик жайларына белгиленген тәртипте кириў;

хожалық жүргизиўши субъекттен мәмлекетлик қадағалаўды өткерий ушын керекли хўжетлер ҳәм мағлыўматларды алыў; *(ҚР ЖК 29.08.2007-ж. 141/III-санлы Қарарына тийкар өзгерислер киритилген)*

мәмлекетлик қадағалаўды өткергенде хожалық жүргизиўши субъекттиң техникалық қуралларынан пайдаланыў ҳәм қәнигелерин тартыў;

стандартластырыў бойынша ҳәрекеттеги нормативлик хўжетлерге муўапық стандартлардың шәртли талапларына муўапықлығын тексерий ушын өнимлердиң үлгилерин ҳәм нусқаларын таңлап алыўды өткерий, бунда ислетилген нусқалардың қуны ҳәм сынаўларды (таллаўларды, өлшеўлерди) өткерийге кеткен шығынлар тексерилип атырған хожалық жүргизиўши субъектлердиң өндириллик шығынларына киргизиледи;

өнимди жаратыў, ислеп шығарыўға таярлаў, оны таярлаў, сатыў (жеткерип бериў, сатыў), пайдаланыў (оны ислетиў), өнимди сақлаў, тасыў ҳәм шығындыны пайдалы түрде ислетиў басқышларында стандартлар шәртли талапларының анықланған бузылыўларын сапластырыў ҳаққында көрсетпелер бериў;

хожалық жүргизиўши субъектке тексерийден тайсалған жағдайда өнимди сатыўды қадаған етиў.

Стандартларды қадағалаў ҳәм бақлаў ҳәмде өлшеўлердиң бирдейлигин тәмийинлеў бойынша Қарақалпақстан Республикасы бас мәмлекетлик инспекторы, стандартларды қадағалаў ҳәм бақлаў ҳәмде өлшеўлердиң бирдейлигин тәмийинлеў бойынша мәмлекетлик инспекторлары буннан тысқары:

стандартларды бузғанлықта айыпкер болған хожалық жумысы субъектлериниң лаўазымлы шахсларына ҳәм жеке тәртиптеги исбилерменлерге ҳәкимшилик жаза шарасын қолланыўда; *(ҚР ЖК 27.06.2014-ж. 209/XV-санлы Қарарына тийкар өзгерислер киритилген)*

тексерилген өним стандартлардың мәжбүрий талапларына муўапық болмаған жағдайларда оны ислеп шығарыўды қадаған етиў ямаса реализация етиўди (жеткерип бериўди, сатыўды), оннан пайдаланыўды (оны ислетиўди) тоқтатып қойыў ҳаққында көрсетпелер бериўде; *(ҚР ЖК 27.06.2014-ж. 209/XV-санлы Қарарына тийкар өзгерислер киритилген)*

стандартлардың мәжбүрий талапларына муўапық болмаған ҳәм мәмлекетлик дизимнен өткерилмеген импорт өнимди реализация етиўди қадаған етиўде толық ҳуқыққа ийе. *(ҚР ЖК 27.06.2014-ж. 209/XV-санлы Қарарына тийкар өзгерислер киритилген)*

Мәмлекетлик инспекторлардың тексерилген өним стандартлардың мәжбүрий талапларына муўапық болмаған жағдайларда оны ислеп шығарыўды қадаған етиў яки реализация етиўди (жеткерип бериўди, сатыўды), оннан пайдаланыўды (оны ислетиўди) тоқтатып қойыў ҳаққындағы көрсетпелерин орынламағаны ушын хожалық жумысы субъектлериниң лаўазымлы шахслары ҳәм жеке тәртиптеги исбилерменлер ҳәкимшилик жуўапкершиликке тартылады. *(ҚР ЖК 27.06.2014-ж. 209/XV-санлы Қарарына тийкар өзгерислер киритилген)*

ҚР 27.06.2014-ж. 209/XV-санлы Нызамына муўапық бесинши – алтыншы бөлимлер алып тасланған

Жәрийма салыў суд тәрәпинен, ал хожалық жумысы субъекти исленген ҳуқықбузарлықтағы айыбын тән алған ҳәм жәрийманы ықтыярлы рәуиште төлеген жағдайда болса, Қарақалпақстан Республикасы бас мәмлекетлик инспекторы тәрәпинен әмелге асырылады. *(ҚР ЖК 29.08.2007-ж. 141/III-санлы Қарарына тийкар өзгерислер киритилген)*

Хожалық жүргизиўши субъектлер берилген көрсетпелер ҳәм шешимлерди орынламаған жағдайда, мәмлекетлик инспекторлар зәрүрли материалларды прокуратура ямаса суд уйымларына жоллайды.

Мәмлекетлик инспекторлар өзлерине жүкленген миннетлерди орынламағаны ямаса тийислисинше орынламағаны, мәмлекетлик ямаса коммерциялық сырды жәрия еткени ушын нызам ҳужжетлери менен белгиленген жуўапкершиликке тартылады.

10-статья. Стандартластырыў ҳаққында нызамларды бузғаны ушын жуўапкершилик

Усы Нызамның режелериниң бузылыўында айыплы болған юридикалық ҳәм физикалық шахслар, сондай-ақ мәмлекетлик басқарыў уйымларының лаўазымлы шахслары ҳәрекеттеги нызам ҳужжетлерине муўапық жуўапкер болады.

IV-Б Ө Л И М

МӘМЛЕКЕТЛИК СТАНДАРТЛАСТЫРЫЎ ҲӘМ ҚАДАҒАЛАЎ ЖУМЫСЛАРЫН ҚАРЖЫЛАНДЫРЫЎ. СТАНДАРТЛАРДЫ ҚОЛЛАНЫЎДЫ ҚОШАМЕТЛЕЎ

11-статья. Мәмлекетлик стандартластырыў ҳәм қадағалаў жумысларын қаржыландырыў

Стандартластырыў ҳәм қадағалаў бойынша шәртли түрде мәмлекет тәрәпинен қаржыландырылатуғын жумысларға төмендегилер киреди:

халық аралық (мәмлекетлер аралық, регионаллық) стандартларды, стандартластырыў қағыйдаларын, нормаларын, усынысларын ислеп шығыў ямаса ислеп шығыўға қатнасыў;

анық стандартластырыў объектлери бойынша нызам ҳужжетлерин ислеп шығыў, сондай-ақ стандартлардың тийкар етип алынатуғын шөлкестестириўшилик техникалық ҳәм улыўма техникалық комплекслерин ислеп шығыў ҳәм олардың ҳәрекет етиўин тәмийинлеў;

техникалық - экономикалық мағлыўмат классификаторларын ислеп шығыў, олар ҳаққында рәсмий мағлыўмат таярлаў ҳәм басып шығарыў, сондай-ақ барлық мәпдар пайдаланыўшыларға жиберий;

стандартластырыў бойынша улыўма мәмлекетлик әҳмийетке ийе илимий-изертлеў ҳәм басқа да жумысларды алып барыў;

стандартлардың шәртли талапларының сақланыўы үстинен мәмлекетлик қадағалаў жүргизиў;

стандартлар қорын, техникалық-экономикалық мағлыўмат классификаторларын, халықаралық (мәмлекетлер аралық, регионаллық) стандартларды, стандартластырыў қәделерин, нормаларын ҳәм усынысларын, сырт еллердин миллий стандартларын, сондай-ақ стандартларға муўапықлық белгиси менен тамғаланған өним ҳәм хызметлердин мәмлекетлик реестирин қәлиплестириў ҳәм жүргизиў;

стандартластырыў саласында Өзбекстан Республикасы Министрлер Кабинети анықлап беретугын басқа да жумыслар.

Басып шығарылған (қайта басып шығарылған) стандартларды, техникалық-экономикалық мағлыўмат классификаторларын, өним ҳәм хызметлердин мәмлекетлик реестрине киргизилген, стандартларға муўапықлық белгиси менен тамғаланған өним ҳәм хызметлердин басып шығарылған (қайта басып шығарылған) каталогын сатыўдан белгиленген тәртипте алынатуғын қаржылар, сондай-ақ усы Нызам режелерин бузғаны ушын өндирип алынатуғын жәрийма төлемлериниң Өзбекстан Респуб-ликасы Министрлер Кабинети белгилейтуғын тәртипте мәмлекетлик қадағалаў уйымларына жиберилетуғын бөлеги де стандартластырыў, стандартлардың шәртли талапларының сақланыўы үстинен мәмлекетлик қадағалаў бойынша жумысларды қаржыландырыў дәректери болыўы мүмкин.

Республика бюджети қаржылары есабынан толық ямаса айырым бөлеги тәмийинленетуғын мәмлекетлик бағдарламаларды ислеп шығыўда өним сапасын нормативлик жақтан тәмийинлеўши бөлимлер нәзерде тутылыўы тийис.

12-статья. Стандартлардың қолланылыўын қошаметлеў

Мәмлекетлик стандартларға, соның ишинде келешекке бағдарланған, дәстүрий технологиялардың мүмкиншиликлеринен озған алдын-ала талаптарды өз ишине алған стандартларға сәйкес өнимди ислеп шығаратуғын хожалық субъектлерин экономикалық қоллап-қуўатлаўға ҳәм хошаметлеўге мәмлекет кепиллик береді.

Өним ислеп шығарыўды әмелге асырып атырған ҳәм өнимлерди стандартларға муўапықлық белгиси менен тамғалаў ҳуқықын алған хожалық жүргизиўши субъектлерин экономикалық қоллап-қуўатлаў ҳәм қошаметлеў илажлары Өзбекстан Республикасы Министрлер Кабинети тәрәпинен белгиленеді.